

УДК 351.777

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-3401.2024.3.15>**В. В. Савін**аспірант кафедри публічного управління та землеустрою
Класичного приватного університету

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

Відходи є закономірним продуктом життєдіяльності людини. Побутові відходи утворюються домогосподарствами щодня. І хоч відсоток побутових відходів в загальній кількості відходів не є великим (від 1,2% до 2,7% за даними Укрстату), відношення до відходів у побуті і порядок управління такими відходами є суттєвим соціально-економічним маркером, який показує здатність суспільства вирішувати проблему всіх відходів, що утворюються в процесі діяльності такого суспільства. Розуміння і усвідомлення зв'язку між станом навколишнього природного середовища, у якому перебуває суспільство, і поведінням з відходами від діяльності такого суспільства, здатність кожної людини, як члена суспільства, мобілізуватися і виробити відповідні навички і правила поведінки в повсякденному житті при управлінні відходами власного домогосподарства показує ту систему цінностей, яку приймає таке суспільство при охороні навколишнього середовища власного проживання.

Система поводження з відходами, яка сформувалась в Україні наприкінці 1990х років з прийняттям Верховною Радою Закону України «Про відходи», виявилась недосконалою. Посилення євроінтеграційного курсу держави у 2014 році з підписанням Угоди про асоціацію привело до змін основних принципів публічного і державного управління відповідно до цінностей, що сповідаються країнами – членами Євросоюзу. Подання Україною заявки на членство в Євросоюзі 28 лютого 2022 року суттєво прискорило наближення системи державного управління і законодавства України до стандартів ЄС, у тому числі і у сфері поводження з відходами.

Автором зроблено стислий аналіз норм права Євросоюзу, норм міжнародного права, ратифікованих Україною і нового законодавства України в сфері управління відходами, як правової основи побудови системи державного управління відходами в Україні.

Дослідженням встановлено практичне завершення апроксимації українського законодавства ЄС на рівні закону і нормативних актів центрального органу виконавчої влади на момент написання статті, а також неможливість негайного запуску нової системи управління відходами у зв'язку з відсутністю відповідних оновлених нормативних актів профільних державних органів, органів місцевої влади і місцевого самоврядування. Разом з тим, автор прогнозує запуск нової системи управління відходами до кінця 2025 року

Ключові слова: відходи, управління відходами, директиви ЄС, Угода про асоціацію, політика управління відходами.

Постановка проблеми. За весь період незалежності Україна створила розгалужену систему нормативних актів різного рівня по управлінню відходами на державному і місцевому рівні. Але зміна пріоритетів державної політики, курс на євроінтеграцію і визнання базових цінностей Євросоюзу такими, що відповідають цінностям українського суспільства і держави приводить до постійного доопрацювання національного законодавства у багатьох сферах, у тому числі і в управлінні відходами, а також зміни всієї системи нормативних актів, які регулюють управління відходами. Тому правова основа управлін-

ня відходами потребує постійного моніторингу законодавства і визначення належної актуальної нормативної бази для реалізації політики управління відходами на місцевому рівні.

Метою статті – є по-перше, визначення правової основи управління відходами в Україні станом на кінець 2023 року; по-друге, стислий огляд основних нормативних актів для допомоги зацікавленим особам в практичному пошуку норм права при реалізації державної політики управління побутовими відходами на місцевому рівні.

Джерела і аналіз досліджень і публікацій. При дослідженні нормативного забезпечення

в сфері державного управління побутовими відходами деякі автори (зокрема, Д.С. Шупик) зосереджуються на дослідженні правових актів Євросоюзу в сфері управління відходами, відображенні цих актів у національному законодавстві держав – членів ЄС.

Інші автори (А. Войціховська, О. Кравченко, О. Мелень-Забрамна, М. Панькевич) досліджують європейські практики управління відходами і виявляють найкращі з них.

Ряд авторів (Ю.М. Маковецька, Ю.А. Волкова, С.О. Кідалов) аналізують стан наближення українського законодавства до європейського у різний проміжок часу з початку євроінтеграції у 2014 році.

Основний матеріал. У 2014 році Україна підписала Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами [1]. Угода про асоціацію змінила державну політику в сфері управління відходами, що знайшло своє відображення в нормативних актах. «Узагальнена картина, що було зроблено протягом 7 років імплементації європейського законодавства...» у період з 2014 по 2021 рік докладно наведена у Ю.М. Маковецької [9].

Ми зі свого боку розглянемо стан національної нормативної бази в сфері управління відходами на кінець 2023 року. Нормативні акти, огляд яких здійснює дана стаття, можна поділити на декілька основних категорій, а саме:

– міжнародні нормативні акти, обов'язкові до виконання Україною;

– міжнародні нормативні акти, які не носять обов'язкового характеру, але активно використовуються Україною в створенні національного законодавства в сфері поводження з побутовими відходами;

– нормативні акти національного законодавства вищої юридичної сили, що визначають основні засади державної політики в сфері управління відходами;

– нормативні акти центрального виконавчого органу влади та галузевих центральних органів влади (міністерства і відомства);

– нормативні акти місцевих органів влади і самоврядування;

– індивідуальні та/або спеціальні нормативні акти різних гілок влади.

У такому порядку ми проведемо дослідження нормативного забезпечення сфери державного управління відходами.

Основою для змін у національному законодавстві в сфері управління відходами стали ратифіковані міжнародні нормативні акти, обов'язкові до виконання Україною.

Станом на кінець 2023 року Україна приєдналася (ратифікувала) до більш ніж 60 міжнародних нормативно-правових актів в сфері охорони довкілля.

Зокрема, Постійне представництво України при відділенні ООН і інших міжнародних організаціях в Женеві 16.10.2012 році опублікувало інформаційне повідомлення «Природоохоронні конвенції», у якому дає перелік основних міжнародних конвенцій, до яких приєдналася Україна [5]. Більш розширений перелік основних нормативно-правових актів за участі України можна знайти на сайті МБО «Екологія-Право-Людина» [6]. Кожен з цих нормативних актів знаходить своє відображення в національному законодавстві.

Але основним документом, що дав поштовх перегляду державної політики в сфері побутових відходів, а також привів до заснування принципово нової концепції в сфері управління відходами є Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [1]. Угода ратифікована Законом України № 1678-VII від 16.09.2014.

Угода про асоціацію – це фундаментальний документ, який охоплює багато сфер політичного і економічного співробітництва ЄС та України. Охорона навколишнього середовища є однією з них. Вже в Преамбулі Угоди про асоціацію Сторони визнають, що вони «ВІДДАНІ посиленню співробітництва у сфері захисту навколишнього середовища та принципам сталого розвитку і зеленої економіки» [1]. Статтею 290 «Сторони гарантують, що їхнє законодавство забезпечує високі рівні охорони навколишнього середовища...», а «...Україна наближає свої закони, підзаконні акти та адміністративну практику до *acquis* ЄС» [1].

Більш того, охорона навколишнього середовища є пріоритетним напрямком порівняно з розвитком торгівлі та інвестицій тощо. Так стаття 292 Угоди про асоціацію встановлює, що «Жодна Сторона не повинна послаблювати або знижувати рівень охорони навколишнього середовища ..., передбачений в її законодавстві, з метою покращення торгівлі або інвестицій...» [1].

Більш детально співпраця Сторін – підписантів Угоди про асоціацію при охороні навколиш-

нього середовища розглянута в Главі 6 «Навколишнє середовище» Розділу V Угоди [1]. Стаття 361 Угоди про асоціацію визнає «управління відходами та ресурсами» однією із сфер, у яких відбувається співробітництво по вирішенню глобальних і регіональних проблем навколишнього середовища, а стаття 365 визначає, що співробітництво також охоплює «...розвиток галузевих стратегій в галузях покращення ... управління відходами та ресурсами...» [1]. Додаток ХХХ до Глави 6 «Навколишнє природне середовище» Угоди про асоціацію зобов'язує Україну «...поступово наблизити своє законодавство до законодавства ЄС...» [1] в сфері управління відходами. Додатком ХХХ встановлено графік приведення всього комплексу заходів держави по управлінню відходами відповідно до наступних нормативних актів Євросоюзу, а саме:

- Директива № 2008/98/ЄС про відходи (строк виконання від 3 до 5 років з дати набрання чинності Угодою) [2];

- Директива № 1999/31/ЄС про захоронення відходів (строк виконання від 6 років з дати набрання чинності Угодою) [3];

- Директива № 2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості (строк виконання 5 років з дати набрання чинності Угодою). Ця угода не стосується побутових відходів і ми не будемо розглядати її в подальшому.

Слід зазначити, що строки приведення норм національного законодавства про відходи спливали на протязі 2017–2020 років, але остаточно станом на кінець 2023 року ці зобов'язання Україна не виконала.

Таким чином, Угода про асоціацію закріпила ті нормативні акти ЄС, до яких повинно буди наближене національне законодавство України. Ці міжнародні нормативні акти, які не носять обов'язкового характеру, але є базою для оптимізації національного законодавства про відходи.

Основою для перегляду законодавства про відходи, і, зокрема, про побутові відходи, з метою наближення його до європейського, є нормативні акти, які не мають юридичної сили в Україні, але опосередковано впливають на законотворчий процес і побудову системи державного управління відходами через посилання на них в обов'язковому для виконання Україною міжнародному договорі – Угоді про асоціацію, про яку ми згадували вище.

Мова йде про відповідні Директиви ЄС, а саме:

- Директива № 2008/98/ЄС про відходи [2];

- Директива № 1999/31/ЄС про захоронення відходів [3].

Додатково слід також згадати Регламент (ЄС) 2023/1542 від 12.07.2023 відносно батарей і відпрацьованих батарей, що вносить поправки до Директиви 2008/98/ЄС и Регламенту (ЄС) 2019/1020 і відмінняє Директиву 2006/66/ЄС [4].

Базовою профільною Директивою при управлінні побутовими відходами є Директива № 2008/98/ЄС про відходи [2].

Директива чітко окреслює сферу застосування цього нормативного акту. У сферу не входять викиди у повітря, забруднення землі, радіоактивні відходи, вибухові речовини, фекальні відходи та стічні води, відходи тваринництва та відходи видобування тощо (стаття 2 Директиви).

Директива дає визначення таким поняттям, як «відходи» і, зокрема, «муніципальні відходи», «утворювач відходів» і «володілець відходів», «брокер» і «ділер» у сфері відходів, також Директива визначає поняття основних значущих дій з відходами: «управління», «збирання», «запобігання утворенню», «повторне використання», «відновлення», «оброблення» та інші (стаття 3).

Директивою встановлюється чітка ієрархія управління відходами, де найпріоритетним є запобігання утворенню відходами, потім підготовка до повторного використання, рециклінг, інші види відновлення, а видалення відходів стоїть на останньому місці серед пріоритетів (стаття 4).

Для досягнення функціонування такої ієрархії директива передбачає перед усім використання принципу «плати за те, що викидаєш», «забруднювач платить» (стаття 14 Директиви), а також схеми розширеної відповідальності виробника продукту, що передбачає, зокрема, управління виробником (повне або часткове) відходами, що утворюються внаслідок використання виготовленого виробником продукту, а також фінансову та/або відповідальність за таку діяльність (статті 8, 8а Директиви).

Також встановлюється відповідальність початкового утворювача або іншого володільця відходів, що проявляється у вигляді обов'язку будь-якого таких осіб самостійно здійснити оброблення відходів або доручити оброблення відходів дилеру або відповідним спеціалізованим установі чи підприємству (стаття 15 Директиви)

Окремий інтерес становить стаття 11 Директиви, яка встановлює цільові показники до 2035 року, і серед інших – підготовка до повторного використання та рециклінг муніципальних відходів повинні бути збільшені мінімум до 65% за масою.

Директива також регламентує поняття, способи визначення і принципи поводження з різними

видами відходів, у тому числі небезпечні відходи, біовідходи, відпрацьовані оливи тощо.

Окремо регламентуються основні засади видачі дозволів при управлінні відходами і реєстрації установ і підприємств, що є учасниками діяльності по управлінню відходами. Також важливим елементом є вимога до створення відповідних планів і програм по управлінню відходами різного рівня, їх перегляду; проведення інспекційних перевірок і ведення обліку, звітування, обміну інформації і практиками між державами ЄС.

Необхідно звернути увагу на виділенні порядку поводження з небезпечними відходами, що утворюються домогосподарствами і обов'язку держав – членів ЄС запровадити до 01.01.2025 «...роздільне збирання фракцій небезпечних відходів, утворених домогосподарствами, щоб забезпечити, що їх обробляють відповідно до статей 4 і 13, і що вони не забруднюють інші потоки муніципальних відходів...» (стаття 20 Директиви).

Директива містить додатки, що розширюють і уточнюють положення Директиви, а також дають деякі практичні рекомендації щодо імплементації Директиви у національне законодавство держав – членів ЄС і практичної реалізації вимог Директиви.

Загалом Директива є базовим концептуальним документом ЄС, який:

- заснував сучасну систему управління відходами;
- визначив основні принципи управління відходами;
- закріпив основні напрямки реалізації політики ЄС в управлінні відходами;
- встановив основні засади загальноєвропейського законодавства і національного законодавства держав – членів ЄС щодо управління відходами;
- став основою дієвого запобігання утворенню відходів і збільшила кількість відходів, які перестали бути відходами у процесі підготовки до повторного використання рециклінгу, в державах – членах ЄС.

Ще одним документом ЄС, що потребує апроксимації українського законодавства є Директива № 1999/31/ЄС про захоронення відходів [3], яка встановлює порядок приймання, переробки та захоронення відходів на полігонах.

Директивою регулюються такі питання: вимоги до полігонів, процедури відкриття, контролю за полігонами, закриття та після експлуатаційного догляду; вимоги до оператора полігону і до вида-

чі дозволу на діяльність із захоронення відходів; процедуру приймання і утримування відходів на полігонах; вимоги щодо забезпечення захисту навколишнього середовища на місці розташування полігону (зокрема ґрунту, вод і ґрунтових вод).

В цілому, слід відзначити позитивну роль Директив в управлінні відходами в Євросоюзі. Так, відповідно до даних Євростату кількість відходів, відновлених, збільшилася на 33,9% з 870 млн. тон у 2004 р. до 1 165 млн. тон у 2020 р. Кількість відходів, що підлягають похованню, скоротилася з 1 027 млн. тон у 2004 р. до 806 млн. тон у 2020 р., що у 21,5%. Частка утилізації без відновлення (захоронення, спалювання без виробництва енергії та інше подібне) у загальному обсязі переробки відходів знизилася з 54,1% у 2004 році до 40,9% у 2020 році [7].

Нормативні акти національного законодавства, що визначають основні засади державної політики в сфері управління відходами.

Відповідно до Угоди про Асоціацію з ЄС Україна взяла на себе зобов'язання по наближенню національного законодавства в різних сферах, у тому числі в сфері управління відходами (у т.ч. і побутовими).

Як ми зазначали, норми українського права в сфері управління відходами повинні бути апроксимовані до європейського законодавства у строк від 3 до 5 років для Директиви 2008/98/ЄС і 6 років для Директиви № 1999/31/ЄС.

Як зазначалось, багато авторів періодично повертаються до цієї теми. Але процес наближення законодавства України до законодавства ЄС настільки динамічний, що фактичні дані, зазначені у роботах різних авторів втрачають актуальність досить швидко. Тож, спробуємо дати короткий огляд законодавства України в сфері поводження з побутовими відходами станом на кінець 2023 року.

20.06.2022 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про управління відходами» № 2320-IX [13]. Це основний нормативний документ, який на даний момент визначає основні принципи і засади державної політики в сфері управління відходами, загальний порядок і ієрархію управління відходами, визначає суб'єктів управління відходами, їх права і обов'язки, повноваження державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств і організацій, класифікує відходи і визначає основні вимоги до управління ними, встановлює відповідальність за порушення законодавства в сфері управління відходами.

Закон практично повністю повторює основні положення Директиви № 2008/98/ЄС про відходи з урахуванням особливостей національного законодавства в сфері державного управління і приведення визначень Директиви до звичного понятійного апарату в українській правовій системі. Прикладом такої адаптації є адаптація поняття «муніципальні відходи» в Директиві (п. 2b статті 3) до більш звичного «побутові відходи» (п. 26 статті 1 Закону «Про управління відходами»)

Закон вносить в національне законодавство всі основні принципи управління відходами, закріплені Директивою, у тому числі пріоритет на запобігання утворенню відходів, на принцип «забруднювач платить», розширена відповідальність виробника продукту, територіальна наближеність та ін., і повторює таку ж ієрархію управління відходами.

Закон «Про управління відходами» є новим нормативним актом, повністю змінює концептуальний підхід до регулювання відносин в сфері відходів і побутових відходів у порівнянні з Законом України «Про відходи» від 05.03.1998 № 187/98-ВР. Спроби реанімувати Закон «Про відходи» і наблизити його до європейського законодавства шляхом внесення в нього змін на протязі 2014–2022 років зазнали невдач. Сама назва Закону свідчить, що держава переходить від поводження з відходами до управління ними. Тобто держава ставить пріоритетним завданням не реагування на наслідки факту утворення відходів, а управління відносинами по утворенню відходів з моменту їх можливої появи. Такий підхід дає можливість превентивного регулювання, яке ставить метою запобігання появи відходів взагалі.

Такий висновок підтверджується визначенням і постійним підкресленням нових цілей і принципів державної політики по управлінню відходами. Так підп. 1) п. 1 ст. 2 Закону «Про управління відходами» визначає основною (першою) ціллю Закону «захист здоров'я людей та навколишнього природного середовища від негативного впливу відходів», а основним принципом є «запобігання – утворювач або власник відходів вживає заходів для запобігання утворенню відходів, а також для уникнення, зменшення або усунення негативного впливу відходів на здоров'я людей та навколишнє природне середовище» (підп. 1) п. 2 ст. 2 ЗУ «Про управління відходами»).

Тоді як першим серед основних напрямків Закону «Про відходи» визначено «забезпечен-

ня повного збирання і своєчасного знешкодження та видалення відходів, а також дотримання правил екологічної безпеки при поводженні з ними» (п. а) абз. 2 Закону «Про відходи») [12]. Ще однією новелою в національному законодавстві про управління відходами слід вважати принцип «забруднювач платить». До речі, у ЗУ «Про відходи» в редакціях до 2010 року поняття «побутові відходи» взагалі було відсутнє.

ЗУ «Про управління відходами» присвячує окремий розділ (розділ III) повноваженням органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання утворенню та управління відходами, у якому закріплює не тільки права і обов'язки цих органів в сфері управління відходами, а й дає детальний перелік нормативних актів, які органи виконавчої влади і місцеві органи повинні прийняти для реалізації положень Закону.

Ці нормативні акти повинні скласти підґрунтя для практичної реалізації положень Закону на загальнодержавному і місцевому рівнях, а також стати основою механізму такої реалізації.

Слід зазначити, що станом на кінець 2023 року більшість цих пунктів Кабміном виконано. Стан виконання Кабміном положень статті 19 Закону наведений у таблиці 1.

Таким чином, з 14 положень про прийняття необхідних нормативних актів, встановлених пунктом 1 статті 19 ЗУ «Про управління відходами», Кабмін виконав 10, ще 3 нормативні документи готуються до прийняття найближчим часом.

Щодо нормативних актів профільного міністерства (Міндовкілля) та відповідних актів, планів і програм управління відходами органів місцевого самоврядування, то слід зазначити, що станом на кінець 2023 року прийняття таких актів відповідно до вимог ЗУ «Про управління відходами» (статті 20–26) ще не здійснено і очікується у 2024 році.

Висновки. Аналіз сучасного законодавства в сфері управління відходами дозволяє зробити висновок, що на протязі 2022–2023 років Україна кардинально змінила всю нормативно-правову базу в сфері державного управління відходами. Спроба точкових змін законодавства 1990–2000х років не вдалась.

Прийняте в 2022 році нове національне законодавство по управлінню відходами апроксимовано до норм Євросоюзу відповідно з Угодою про асоціацію, повторює як основні принципи формування політики управління відходами ЄС, так і основні методи їх реалізації.

**Таблиця прийняття Кабміном нормативних актів в сфері управління відходами
на виконання Закону № 2320-ІХ**

Положення статті 19 Закону України «Про управління відходами»	Стан виконання	Підтвердження стану виконання
затвердження Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів;	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів» від 20.10.2023 № 1102 [20]
затвердження критеріїв, що визначають припинення статусу відходів, порядку оголошення припинення статусу відходів та переліку видів відходів, щодо яких може бути оголошено припинення статусу відходів	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання оголошення припинення статусу відходів» від 08.08.2023 № 827 [15]
затвердження критеріїв для віднесення речовин, предметів до побічних продуктів та порядку віднесення речовин та предметів до побічних продуктів;	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання віднесення речовин або предметів до побічних продуктів» від 17.11.2023 № 1214 (вводиться в дію через шість місяців з дня припинення або скасування дії правового режиму воєнного стану в Україні) [21]
затвердження правил надання послуги з управління побутовими відходами;	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами» від 08.08.2023 № 835 [16]
затвердження порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів;	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів» від 25.08.2023 № 918 [18]
затвердження Національної програми запобігання утворенню відходів;	в розробці	повідомлення _ін довіклля 12.12.2023 [24]
затвердження Національного плану управління відходами;	в розробці	повідомлення _ін довіклля 12.12.2023 [24]
затвердження порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами;	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами» від 30.06.2023 № 667 [14]
затвердження порядку видачі (відмови у видачі, анулювання) дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів;	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів» від 19.12.2023 № 1328 [23]
затвердження порядку створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами;	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами» від 05.12.2023 № 1279 [22]
затвердження порядку подання декларації про відходи та її форми;	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 556» [17]
затвердження порядку надання письмової згоди (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів та висновку на транскордонне перевезення відходів;	не виконано	дані не знайдено
затвердження порядку виявлення та обліку відходів, власник яких не встановлений;	в розробці	повідомлення Міндовіклля 24.05.2023 [25]
затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами.	виконано	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами» від 05.09.2023 № 947 [19]

Враховуючи практичні досягнення країн Євро-союзу нове законодавство створює нормативну базу, яка відповідно до даних про досягнення ЄС в цій області, повинна зменшити утворення відходів, зменшити відсоток захоронення відходів і збільшити глибину їх переробки і рециклінгу.

Нова нормативна база знаходиться у стадії становлення і не може повною мірою застосовуватися при управлінні відходами. Станом на кінець 2023 року прийнятий, і набув чинності ЗУ «Про управління відходами», прийнято практично всі, визначені законом нормативні акти Кабміну. При цьому, суб'єкти управління відходами не можуть застосовувати нову систему управління відходами у зв'язку з відсутністю низки нормативних актів. Відсутні ключові нормативні акти профільних центральних органів виконавчої влади в сфері управління відходами, ЖКХ та контролю, а також нормативні акти місцевих органів влади і самоврядування.

Окремо слід відзначити темпи нормотворчості відповідних державних органів сфері управління відходами за останні два роки, які дають підстави вважати, що нова система управління відходами запрацює на протязі 2024–2025 років. Зокрема, очікується прийняття Національного, регіональних і місцевих планів управління відходами, методики роздільного збирання побутових відходів.

Список використаної літератури:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
2. Директива Європейського Парламенту та Ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 року про відходита скасування деяких Директив URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_029-08#Text ; URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02008L0098-20240218&qid=1721221260197>
3. Директива Ради 1999/31/ЄС про захоронення відходів від 26 квітня 1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_925#Text ; URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0031&qid=1721647460363>
4. Regulation (eu) 2023/1542 of the european parliament and of the council of 12 July 2023 concerning batteries and waste batteries, amending Directive 2008/98/EC and Regulation (EU) 2019/1020 and repealing Directive 2006/66/EC URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1542&qid=1721642316853>
5. Природоохоронні конвенції Оpubліковано 16 жовтня 2012 року о 00:00 URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2617-environment>
6. Основні міжнародно-правові акти у сфері охорони довкілля за участі України. URL: <https://epl.org.ua/law-posts/osnovni-mizhnarodno-pravovi-akty-u-sferi-okhorony-dovkillia-za-uchasti-ukrainy/>
7. Waste statistics. Data extracted in January 2023. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Waste_statistics#Total_waste_generation
8. Шупик Д. С. Досвід правового регулювання поводження з відходами країн ЄС. doi: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2018.6/27>
9. Маковецька Ю. М. Поточний стан адаптації українського законодавства до європейського у сфері управління відходами. doi: 10.32702/2307-2105-2022.5.84; URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2022/86.pdf
10. Волкова, Ю.А. Перспективи розвитку законодавства України щодо поводження з відходами в процесі адаптації до вимог Європейського союзу. Law. State. Technology, 2023, 1, 27–34, doi: 10.32782/LST/2023-1-4
11. Кідалов С. О. Правове регулювання управління та поводження з відходами в Європейському Союзі. doi: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2022.4.42>
12. Про відходи: Закон України {Закон втратив чинність на підставі Закону № 2320-IX від 20.06.2022} від 05.03.1998 № 187/98-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Про управління відходами: Закон України від 20 червня 2022 року № 2320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>
14. Про затвердження Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.06.2023 № 667 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2023-%D0%BF#Text>
15. Деякі питання оголошення припинення статусу відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 827 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/827-2023-%D0%BF#Text>
16. Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-2023-%D0%BF#Text>
17. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 556: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2023р. № 876 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-2023-%D0%BF#Text>
18. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2023-%D0%BF#Text>
19. Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 № 947. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/947-2023-%D0%BF#Text>
 20. Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.10.2023 № 1102 ; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2023-%D0%BF#Text>
 21. Деякі питання віднесення речовин або предметів до побічних продуктів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.2023 № 1214. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1214-2023-%D0%BF#Text>
 22. Про затвердження Порядку створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2023 № 1279. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1279-2023-%D0%BF#Text>
 23. Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 № 1328. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1328-2023-%D0%BF#Text>
 24. Міндовкілля розпочало процедуру стратегічної екологічної оцінки Національного плану управління відходами України до 2033 року. URL: <https://mepr.gov.ua/mindovkilliya-rozpochalo-protseduru-strategichnoyi-ekologichnoyi-otsinky-natsionalnogo-planu-upravlinnya-vidhodamy-ukrayiny-do-2033-roku/>
 25. Повідомлення про оприлюднення проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виявлення та обліку відходів, власник яких не встановлений». URL: <https://mepr.gov.ua/povidomlennya-propopylyudnennya-proektu-postanovy-kabinetu-ministriv-ukrayiny-pro-zatverdzhennya-poryadku-vyyavlennya-ta-obliku-vidhodiv-vlasnyk-yakyh-ne-vstanovlenyj/>

Savin V. V. Regulatory security in the field of state household waste management

Waste is a natural product of human life. Municipal waste is generated by households every day. Although the percentage of household waste in the total amount of waste is not large (from 1.2% to 2.7% according to Ukrstat), the attitude toward municipal waste in everyday life and the procedure for managing that waste is a significant socio-economic marker that shows the ability of society to solve the problem of all waste generated during the activity of a society. Understanding and awareness of the connection between the state of the environment in which society is located and the management of waste from the activities of such society, the ability of each person, as its member, to mobilize and develop appropriate skills and rules of behavior in everyday life when managing waste from their household shows the system of values adopted by society when protecting the environment of its residence.

The waste management system that was formed in Ukraine at the end of the 1990s with the adoption by the Verkhovna Rada of the Law of Ukraine "On Waste" turned out to be imperfect. The strengthening of the European integration course of the state in 2014 with the signing of the Association Agreement led to changes in the basic principles of public and state administration following the values professed by the member countries of the European Union. Ukraine's submission of an application for membership in the European Union on February 28, 2022, has significantly accelerated the approximation of the system of public administration and legislation of Ukraine to EU standards, including in the field of waste management.

The author made a concise analysis of the norms of European Union law, norms of international law ratified by Ukraine, and new legislation of Ukraine in the field of waste management as a legal basis for building a state waste management system in Ukraine.

The study established the practical completion of the approximation of Ukrainian legislation to the EU at the level of law and regulatory acts of the central executive body at the time of writing the article, as well as the impossibility of immediately launching a new waste management system due to the lack of relevant updated normative acts of specialized state authorities, local authorities, and local government. At the same time, the author predicts the launch of a new waste management system by the end of 2025.

Key words: waste, waste management, EU Directives, Association Agreement, policy of waste management.